

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
ФАКУЛЬТЕТ «ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»
КАФЕДРА ЖИВОПИСУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор з
навчально-педагогічної роботи

Марина ТОКАР

Марина Токар 25 березня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

**«Переддипломна практика»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Галузь знань 02 « Культура і мистецтво »
Спеціальність: 023 « Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація »
Освітньо - професійна програма « Станковий живопис »
Форма навчання: денна

Харків – 2025 рік

Робоча програма «**Переддипломної практики**» для студентів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» освітньо-професійної програми «Станковий живопис»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доцент Дмитро ЄФИМЕНКО

УЗГОДЖЕНО:

Декан факультету «ОМ»

доцент Ольга ІВАЩЕНКО

РОЗГЛЯНУТО:

на засіданні кафедри живопису «16» квітня 2025 р.

протокол № 10

Завідувач кафедри живопису

Марія КОВАЛЬОВА

Обговорено та рекомендовано до затвердження Методичною радою академії протокол № 25-03 від «25» квітня 2025р.

АНОТАЦІЯ
до практичної підготовки бакалавра
«Переддипломної практики»

Переддипломна практика є прикінцевим етапом навчання здобувачів вищої освіти перед виходом та захистом кваліфікаційної роботи бакалавра. Основні завдання дисципліни полягають у завершенні формування художньої концепції твору кваліфікаційної роботи бакалавра; узгодженні роботи з керівником; опрацюванні етапів процесу живопису. Студент має демонструвати високий рівень володіння професійними навичками: композиційною побудовою, колористичною гармонією, пластичним моделюванням форми та технікою фактури, що забезпечує створення оригінального, завершеного твору станкового живопису.

Згідно з навчальним планом, що ухвалено методичною радою ХДАДМ, дисципліну вивчають студенти четвертого року навчання першого освітнього рівня (бакалавр) факультету «Образотворче мистецтво», ОПП «Станковий живопис» (3 кредити ECTS, 90 учбових годин) і має забезпечити сучасний рівень професійної підготовки фахівців станкового живопису.

ANNOTATION
to the practical training of a bachelor
"Pre-graduate Practice"

Pre-graduate practice is the final stage of training for higher education applicants before graduation and defense of the bachelor's qualification work. The purpose of pre-diploma practice is to comprehensively prepare a higher education applicant for independent professional activity in the field of fine arts and to ensure high-quality testing, completion, and defense of the bachelor's qualification work. The student must demonstrate a high level of mastery of professional skills: compositional construction, color harmony, plastic modeling of form, and texture techniques, which ensures the creation of an original, completed work of easel painting.

According to the curriculum approved by the methodological council of the KhDADM, the discipline is studied by students of the fourth year of study of the first educational level (bachelor) of the Faculty of Fine Arts, OPP "Easel Painting" (3 ECTS credits, 90 academic hours) and should provide a modern level of professional training of easel painting specialists.

1.Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Обов'язкова дисципліна
	Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	
Модулів – 0	Освітньо – професійна програма «Станковий живопис»	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 90		4
		Семестр
		8
Тижневих годин: Практичні аудиторні –15 самостійної роботи студента – 15	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Лекції
		-
		Практичні
		45 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		45 год.
		Індивідуальні завдання:
-		
		Вид контролю: перегляд

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: 50/50%

2. Мета і завдання

Метою переддипломної практики є комплексна підготовка здобувача вищої освіти до кваліфікаційної роботи та самостійної професійної діяльності у галузі образотворчого мистецтва та забезпечення якісної апробації, завершення та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра.

Завданнями дисципліни «Переддипломна практика» є завершення формування художньої концепції полотна кваліфікаційної роботи бакалавра, узгодження її з керівником та дотримання затверджених вимог щодо жанру (портрет, пейзаж, тематична картина), формату та матеріалів. Здійснення усіх етапів живописного процесу (перенесення, ґрунтування, підмальовок, лесування/пастозна робота) на полотні відповідно до обраної авторської техніки. Демонстрація високого рівня володіння професійними навичками: композиційною побудовою, колористичною гармонією, пластичним моделюванням форми та технікою фактури, що забезпечує створення оригінального, завершеного твору станкового живопису.

У процесі практичної підготовки здобувачі знайомляться з сучасними методами збору та систематизації інформації й підготовчого матеріалу для виконання кваліфікаційної роботи бакалавра, та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань.

В результаті проходження переддипломної практики студент повинен знати:

- принципи роботи над живописним твором;
- методи збору та систематизації інформації;
- методи розробки власної концепції художнього твору;
- методи практичної реалізації творчого задуму;
- образотворчі засоби побудови композиції;
- структуру кваліфікаційної роботи бакалавра та принципи її побудови;

уміти:

- виконувати різні за змістом і формою живописні твори;
- аналізувати та систематизувати аналоги;
- розробляти власну концепцію художнього твору;
- теоретично обґрунтовувати практичну реалізацію творчого задуму;

мати навички:

- малювання з натури для збору підготовчого матеріалу для композиції;
- творчого підходу в розробці ескізів та оригіналів;
- визначення мети і завдання концепції живописного твору;
- використання методів організації роботи над кваліфікаційною роботою бакалавра;
- корекції щодо вдосконалення живописного твору на основі аналізу роботи.

Ключовим методичним принципом переддипломної практики є послідовна автономізація творчого процесу здобувача. Роль викладача-керівника

визначається як консультативно-коригувальна, спрямована на фахове спрямування художнього мислення здобувача, а не на пряме керування виконанням.

3. Компетентності та програмні результати (згідно з освітньою програмою)

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно просторового та візуального середовища.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально- предметної структури твору мистецтва.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно- комунікаційних технологій.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

4. Зміст і структура дисципліни

«Переддипломна практика»

Навчальна дисципліна «Переддипломна практика» складається з 5 завдань, які відповідають 3 робочим тижням у 8-ому навчальному семестру, зв'язаних між собою змістовними складовими.

8 семестр

Підготовка до остаточного затвердження теми кваліфікаційної роботи бакалавра:

Завдання 1. Збір необхідного натурального матеріалу для кваліфікаційної роботи (натурний документаж, пленерні етюди пейзажів, інтер'єрів, екстер'єрів, тощо).

Завдання 2. Робота з натури (рисунок моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням, етюд моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням).

Завдання 3. Розробка ескізів з урахуванням теми.

Завдання 4. Підбір колористики та стилістичної живописної мови в кваліфікаційній роботі.

Завдання 5. Збір аналогового матеріалу задля ємкої теоретичної концепції власного твору в пояснювальній записці.

5. Структура

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц	п ра кт .п і д керівн. виклад ача	сам. робота		л е к ц	п рак т .п ід керівн виклад ача	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
8 СЕМЕСТР								
<i>Завдання 1.</i> Збір необхідного натурального матеріалу для кваліфікаційної роботи (натурний документаж, пленерні етюди пейзажів, інтер'єрів, екстер'єрів, тощо).	20	-	5	15				
<i>Завдання 2.</i> Робота з природи (рисунок моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням, етюд моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням).	22	-	17	5				
<i>Завдання 3.</i> Розробка ескізів з урахуванням теми.	20	-	10	10				
<i>Завдання 4.</i> Підбір колористики та стилістичної живописної мови в кваліфікаційній роботі.	22		10	12				
<i>Завдання 5.</i> Збір аналогового матеріалу задля ємкої теоретичної концепції власного твору в пояснювальній записці.	6		3	3				
РАЗОМ	90	-	45	45				

6. Теми семінарських занять

Програмою не передбачається проведення семінарських занять.

7. Теми аудиторних занять

Програмою передбачені практичні заняття

№ тема	Назва теми	Кількість годин
		денна.
7 СЕМЕСТР		
1	Збір необхідного натурального матеріалу для кваліфікаційної роботи (натурний документаж, пленерні етюди пейзажів, інтер'єрів, екстер'єрів, тощо).	5
2	Робота з природи (рисунок моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням, етюд моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням).	17
3	Розробка ескізів з урахуванням теми.	10

4	Підбір колористики та стилістичної живописної мови в кваліфікаційній роботі	10
5	Збір аналогового матеріалу задля ємкої теоретичної концепції власного твору в пояснювальній записці.	3
РАЗОМ		45

8. Теми лабораторних занять

Програмою не передбачається проведення лабораторних занять.

9. Самостійна робота

Самостійна робота дисципліни «Переддипломна практика» спрямована на збір необхідної інформації та завершення практичних завдань за зазначеною тематикою і містити такі складові: робота з літературними джерелами в бібліотеці, мережі Інтернет; аналіз аналогів; виконання з натури малюнків, начерків за темою завдання; перегляд художніх виставок в академії та виставкових залах ХО НСХУ, з метою знайомства з сучасним образотворчим мистецтвом.

№ тема	Назва теми	Кількість годин
		денна.
7 СЕМЕСТР		
1	Збір необхідного натурального матеріалу для кваліфікаційної роботи (натурний документаж, пленерні етюди пейзажів, інтер'єрів, екстер'єрів, тощо).	15
2	Робота з натури (рисунок моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням, етюд моделі (об'єкту) в заданому освітленні або варіації з освітленням).	5
3	Розробка ескізів з урахуванням теми.	10
4	Підбір колористики та стилістичної живописної мови в кваліфікаційній роботі	12
5	Збір аналогового матеріалу задля ємкої теоретичної концепції власного твору в пояснювальній записці.	3
РАЗОМ		45

10. Індивідуальні завдання

Програмою передбачається, що всі запропоновані практичні завдання у кожного студента повинні мати оригінальне графічне та живописне рішення.

11. Методи навчання

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання запропонованих завдань.

Мета запропонованих завдань полягає в підготовці до виконання кваліфікаційної роботи. Ускладнення учбових задач визначається переходом до

закінченої форми зі змістовним навантаженням та нестандартним образотворчим рішенням.

12. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Переддипломна практика» застосовано ефективні методи контролю та самоконтролю, зокрема: методи практичного контролю: виконання практичних завдань (виконуються під час самостійної роботи).

13. Розподіл балів, які отримують студенти.

Підсумковий контроль здійснюється у формі перегляду та диференційованого заліку.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент з дисципліни «Переддипломна практика», складає 100 балів в межах виконаної програми.

14. Критерії оцінювання проміжних етапів контролю модулів в балах

Практичні роботи	8 сем.
Завдання 1	20
Завдання 2	25
Завдання 3	25
Завдання 4	20
Завдання 5	10
	100

Шкала оцінювання: національна ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Тезаурус навчальної дисципліни «Сучасний живопис»

Українська мова	Англійська мова
Станковий живопис	Easel painting
Сюжетно-тематична картина	Subject Pictures
Композиція	Composition
Образотворчі засоби композиції	Artistic means of the composition
Бакалавр	Bachelor
Сучасний живопис	Contemporary painting
Фантасмагорія	Phantasmagoria
Творча майстерня	Creative workshop
Фахова підготовка	Professional training
Фахова майстерність	Professional mastery
Художній образ	Artistic image
Компіляція	Compilation
Картон	Pasteboard
Практичні завдання	Practical tasks
Аналіз	Analyses
Аналог	Analogy
Композиційний пошук	Compositional research
Академічний живопис	Academic painting
Рисунок	drawing

16. Методичне забезпечення

Показ робіт із методичного фонду. Ознайомлення студентів з печатними репродукціями видатних майстрів живописного жанру та застосування додаткової літератури з дисципліни:

Єфименко Д. В., Деркач М. І., Методичні рекомендації до виконання Переддипломної практики для студентів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньо-професійної програми «Станковий живопис». Харків: ХДАДМ, 2025 - 24с.

Ковальова М. М., Єфименко Д. В., Волошко К. М., Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня бакалавра, освітньо-професійної програми «Станковий живопис». Харків: ХДАДМ, 2025 - 30с.

Основна література:

1. Іванов С. Основи композиції видання: Навчальний посібник – Вид. «Світ» - Львів, 2013.- 230с.
2. Іттен Й. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксій. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.
3. Ковальов Ф. В. Золотий перетин у живописі: Навч. посіб. для ху-дож. ін-тів та училищ.- Київ.: Вища Школа, 1989. - 143 с.
4. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції: навчальний посібник. - К.: Каравела, 2018. - 304 с.
5. Прокопович Т. Тарасюк І. «Композиція в монументальному живописі». Методичні рекомендації. Друге видання, доповнене, перероблене. Луцьк. 2017р.
6. Rudolph Arnheim Art and Visual Perception, Second Edition: A Psychology of the Creative Eye -University of California Press, 2004. - 528
7. Урсу Н. О. Теоретичні основи композиції: навч. - метод. посіб. для студ. ВНЗ худ. та худ. - пед. спец. / Н. О. Урсу, І. А. Гуцул; Кам'янець - Поділ. Держ. ун -т. - 2-ге вид. - Кам'янець- Подільський: Аксіома, 2018. - 166 с.
8. Яремків М. М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. - 112с

Допоміжна література:

1. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с.
2. Кудрявцева К. Дисертаційна робота Структура композиції в українському станковому живописі (кінець ХІХ – початок ХХ ст.) НАОМА. Київ. 2018
3. арчак В. Про малярство: навчальний посібник. Львів : ФОП Стебляк О.М., 2018. 264 с.
4. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 216 с.
5. Прищенко С. В. Кольорознавство: навчальний посібник / за ред. проф. Є. А. Антоновича. Київ : Альтерпрес, 2010. 354 с.
6. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навчальний посібник. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. 124 с.
7. Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва : навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.

